

poročilo

O DELOVANJU

Sodišča združenega dela v Ljubljani pri uresničevanju varstva samoupravnih pravic in zakonitosti v letih 1977 in 1978

Sodišče združenega dela v Ljubljani se je kot nova ustavna institucija in kot poseben družbeni organ sodstva v samoupravnem sodstvu, že precej uveljavilo pri varstvu samoupravnih pravic delavcev, temeljnih in drugih organizacij združenega dela ter družbene lastnine in sicer kot posebna oblika samoupravnega odločanja delavcev v združenem delu. To poročilo zajema obdobje od 1/1-1977 do 31/12-1978, to je za dve leti in sicer zato, ker je sodišče doslej podalo le krajše informativno poročilo o svojem delovanju v letu 1977. S tem poročilom tako želimo za navedeno obdobje prikazati čimbolj kompleksno problematiko, ki jo ugotavljamo ob dogovornem delovanju sodišča in istočasno izpolnjevati tudi obveznost iz člena 4 republiškega zakona o sodiščih združenega dela.

I. SPLOŠNA PROBLEMATIKA, OBSEG DELA IN ORGANIZIRANOST SODIŠČA

Sodišče združenega dela v Ljubljani je eno od desetih prvostopnih splošnih sodišč združenega dela v SR Sloveniji, z največjim obsegom dela, ki zaenkrat predstavlja več kot 1/3 vsega dela iz pristojnosti samoupravnih sodišč te vrste. Naše sodišče deluje od meseca julija 1975, to je sedaj že več kot 3 leta in pol za območje 16 občin celotne ljubljanske regije in revirskih občin.

Število profesionalnih sodnikov (vključno s predsednikom sodišča) je bilo obe zadnji leti nespremenjeno in je znašalo 5 sodnikov. Na vsestransko utemeljen predlog sodišča pa je bil pred kratkim sprejet odlok o povečanju števila sodnikov za 3 profesionalne sodnike. Ti novi dodatni sodniki bodo izvoljeni in bodo začeli delati, glede na dolgotrajen in predpisan postopek, predvidoma šele v drugi polovici leta 1979. Prav tako na utemeljen predlog našega sodišča, je bilo že v letu 1977 povečano (podvojeno) število neprofesionalnih sodnikov pri našem sodišču od 63 na 126. Profesionalnih sodnikov proti skupnemu številu sodnikov je sedaj le 4%. Po izvolitvi dodatnih profesionalnih sodnikov pa bo znašalo to razmerje 6,3%.

Ob ugotavljanju obsega dela sodišča (glej priloženo tabelo I) in statističnih podatkov o delu, se vsekakor kažejo že nekatera značilna gibanja, uspehi in težave oz. problemi. Med podatki, ki bistveno vplivajo na delovanje našega sodišča, je zlasti omeniti res znatno povečan obseg dela. Pripad novih zadev se je samo v zadnjih dveh letih bistveno povečal za več kot 83% ter je znašal skupaj kar 2430 zadev (leta 1976 — 738 zadev). V preteklem letu je tako znašal povprečni mesečni pripad novih zadev že 113 zadev (leta 1976 — 61,5 zadev), medtem, ko je znašal posamezne mesece celo že po 153 novih zadev. Ker je ob koncu leta 1976 ostalo nerešenih 331 zadev, je bilo v preteklih dveh letih v delu pri našem

sodišču skupaj 2761 zadev (leta 1976 — 972 zadev). Utemeljena je zato ugotovitev, da se pripad novih spornih zadev ter s tem tudi obseg dela pri našem sodišču res znatno veča, vsekakor celo precej nad pričakovani in predvidevanji. Istočasno le omenjamo, da je vedno večje tudi število novih »težjih«, družbeno pomembnejših zadev, ki zahtevajo dalj časa za reševanje, večkrat s pritegnitvijo po več izvedencev, z izvajanjem obsežnejših dokaznih postopkov itd.

Med predlagatelji novih spornih zadev so še vedno prepričljivo na prvem mestu delavci in sicer leta 1977 z 851 predlogi (79%) in leta 1978 s 1039 predlogi (76%). Družbene pravne osebe so bile predlagatelji ok. 20%. Pristojni družbeni pravobranilci samoupravljanja pa vlagajo vsako leto več predlogov v družbeno pomembnejših zadevah in sicer so jih npr. v letu 1978 vložili že 35 (leta 1977 — 9). Nobenega predloga niso vložile v preteklem letu niti družbenopolitične skupnosti niti pooblaščenice sindikalne organizacije (v letu 1977 le po enega), čeprav so po zakonu o sodiščih združenega dela tudi poklicane, da začnejo postopek pred sodiščem vselej, kadar gre za varstvo samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine. Samo iz območja petih ljubljanskih občin je bilo v preteklih dveh letih 1939 novih predlogov, oziroma predstavlja odstotek tega pripada ponovno ok. 80% vsega pripada. Iz priložene tabele II. so razvidni primerjalni podatki pripadlih in rešenih spornih zadev iz območja posameznih občin v preteklih letih.

Omenjamo še nekatere zanimive in značilne splošne podatke iz delovanja našega sodišča. Predlagatelji so uspeli z zahtevki le v nekaj več kot 40% rešenih zadev (leta 1976 — 66%, leta 1978 — 43%), poravnave pa so bile sklenjene ob sodelovanju sodišča v 121 spornih zadevah. Vse ostale sporne zadeve so bile rešene tako, da zahtevkom ni bilo ugodeno ali, da so bila ta prvotna sporna razmerja razrešena sporazumno z izvensodnimi poravnami, oziroma na drug način. Kot v letu 1976 je tudi v preteklih letih bilo v delu daleč največ spornih zadev s področja delovnih razmerij in drugih medsebojnih razmerij delavcev v združenem delu in sicer še vedno več kot 90% vseh zadev. Sicer pa so ti podatki razvidni iz priloženega statističnega poročila o rešenih zadevah (tabela III), kjer je navedeno gibanje zadev po vrstah oz. strukturi sporov (v delu, rešeno in ostanek nerešenih zadev).

Med doseženimi uspehi v letih 1977 in 1978 je potrebno omeniti nadalje zlasti podatke o reševanju spornih zadev. Našemu sodišču je kljub nekaterim objektivnim težavam, s povečanimi prizadevanji profesionalnega in neprofesionalnega kadra, uspelo rešiti v letu 1977 na 330 obravnavanih dnevih (leta 1976 — 200) skupaj 963 spornih zadev in v letu 1978 na 409 obravnavanih dnevih skupaj 1040 spornih zadev. Tako je uspelo npr. leta 1978 povečati število rešenih zadev na I. stopnji za 62%, v primerjavi z reševanjem v letu 1976 (641 zadev). V dosedanjem 3 in pol letnem delovanju našega sodišča pa je bilo doslej rešeno vsega skupaj že kar 2803 spornih zadev. Pri tem je zanimiv podatek, da je bilo leta 1978 npr. razmerje pri rešenih zadevah med profesionalnimi in neprofesionalnimi sodniki 62% : 38%, oziroma, da so samo preteklo leto rešili popolnoma neprofesionalni sodni senati, v katerih je bil tudi predsednik senata neprofesionalni sodnik (večkrat tudi ni bil pravnik) kar 395 zadev na 191 obravnavanih dnevih (leta 1977 — 356 zadev).

Večji problem pri zagotovitvi rednega in učinkovitega delovanja Sodišča združenega dela v Ljubljani predstavlja vedno večje število nerešenih zadev in istočasno posledica — daljše trajanje posameznih postopkov. Med vzroki za takšno stanje je vsekakor omeniti zlasti že omenjeno več ali manj nepredvideno povečanje pripada zadev. Kljub že navedenim prizadevanjem obstoječega profesionalnega in neprofesionalnega kadra in pri maksimalnem izkoriščanju obstoječih poslovnih prostorov sodišča, zaenkrat naše sodišče ne more rešiti letno bistveno več kot ok. 1000 spornih zadev, oziroma ne more bistveno povečati obsega svojega dela. Zaradi tega se je tudi število nerešenih zadev bistveno povečalo, ob koncu leta 1978 na 758 zadev in tako predstavlja ob upoštevanju povprečnega mesečnega pripada v preteklem letu število nerešenih zadev v razmerju 6,7 mesečnega pripada (leta 1977 — 4,9 mesečnega pripada). Precejšnji naporji so bili v zvezi s tem

usmerjeni, da bi se v mejah možnosti čim bolj skrajšalo trajanje postopkov. Pri delu se zavedamo, da zahteva narava spornih razmerij čim hitreje reševanje in da je čas trajanja postopkov eden od najvažnejših sestavnih delov učinkovitosti našega dela. Uspehi pa so pri tem žal še vedno dokaj omejeni. V 2003 rešenih zadevah v letih 1977 in 1978 je trajal na I. stopnji postopek v 1091 zadevah manj kot 3 mesece, v 912 zadevah pa več kot 3 mesece. S takšnim stanjem ne moremo biti zadovoljni. V bodoče bo ena od najvažnejših akcijskih usmeritev, da se v najkrajšem času zagotovi čimkrajše trajanje posameznih postopkov pri našem sodišču in da se v mejah možnosti bistveno zmanjša število nerešenih zadev. Le tako bo tudi zagotovljeno tekoče in hitro reševanje spornih zadev, kar pa nam bo uspelo le z zagotovitvijo dodatnega kadra, ustreznih poslovnih prostorov in z odpravljanjem nekaterih slabosti oz. pomanjkljivosti pri delovanju sodišča.

Poseben poudarek je naše sodišče od vsega začetka dalo zlasti vlogi in odgovornemu delu neprofesionalnih sodnikov, ki predstavljajo posebnost in novost v samoupravnem sodstvu. Več kot 1/3 vseh rešenih zadev so tako rešili popolnoma neprofesionalni sodni senati, v katerih je bil tudi predsednik senata neprofesionalni sodnik. Posamezni neprofesionalni predsedniki senatov so samostojno ali ob pomoči strokovnih sodelavcev sodišča samo v letu 1978 rešili tudi po 32 spornih zadev, oziroma povprečno po 17 spornih zadev. Sodelovanje nepoklicnih sodnikov je bilo v preteklem letu povprečno po 9 krat, oziroma so nekateri sodelovali tudi po 41 krat. Čeprav je bilo v letu 1977 podvojeno število neprofe-

sionalnih sodnikov pri našem sodišču, obstojajo že sedaj ponovno objektivne okoliščine (povečanje obsega dela, obremenjenost posameznikov), ki bodo prej ali slej narekovale in zahtevale še nadaljnje povečanje tega kadra, verjetno vsaj prihodnje leto ali leta 1981. V prvi polovici leta 1979 pa bo potrebno izvesti čim bolj temeljito evidentiranje in nato izvolitev polovice neprofesionalnih sodnikov za potrebe našega sodišča. Tistim, ki so bili izvoljeni ob začetku poslovanja sodišča v letu 1975 namreč poteče 4-letna mandatna doba. Pri tem bomo usmerili prizadevanja zlasti pa bo zagotovljena čimboljša in ustrežnejša struktura kandidatov. Eventuelna ponovna izvolitev nekaterih neprofesionalnih sodnikov, ki so sicer pripravljeni še sodelovati, pa naj ne bi bila ovira.

Ponovno omenjamo že v prejšnjih poročilih vsestransko utemeljeno zahtevo po nujnem reševanju prostorske problematike Sodišča združenega dela v Ljubljani. Ob upoštevanju povečane kadrovske zasedbe in vedno večjega obsega dela, ko skoraj vsak dan razpravljajo že po trije sodni senati in v perspektivi še več, se je kot nujno rešljiv problem postavila čimprejšnja zagotovitev ustreznih in zadostnih poslovnih prostorov. Sedanji poslovni prostori v Ljubljani, Celovška 185/1 so postali že pri sedanjih kadrovske zasedbi in dosedanjem obsegu dela, očitno neustrezni ter predstavljajo objektivno oviro za normalno še uspešnejše delovanje sodišča. Sosednje poslovne protore zaseda Družbeni pravobranilec samoupravljanja v Ljubljani, ki bo v najkrajšem času tudi znatno razširil svoj obseg delovanja ter bo zato nujno potreboval dodatne poslovne prostore. Reševanje njihovih in naših prostorskih problemov je bilo zato potrebno vsekakor vsaj v določeni meri povezati. Kot rezultat skupnih prizadevanj in ob razumevanju vseh 16 skupščin občin, ki sofinancirajo delovanje našega sodišča in na katerih območju deluje naše sodišče, je bil do konca leta 1978 sklenjen in podpisan skupen družbeni dogovor o financiranju nakupa novih poslovnih prostorov za potrebe Sodišča združenega dela v Ljubljani, Gospodarska banka — Ljubljanske banke pa je s svojim posebnim sklepom z dne 27. 11. 1978 odobrila sodišču za navedeni namen (premostitveni) investicijski kredit. Tako pričakujemo, da bo v kratkem realiziran nakup novih poslovnih prostorov za potrebe sodišča in sicer na območju občine Ljubljana-Center, to je v središču mesta Ljubljane. Novi poslovni prostori pa bodo funkcionalno in po obsegu omogočili uspešnejše delovanje sodišča vsaj od sredine leta 1980 dalje.

Ljubljana, april 1979

Predsednik
Sodišča združenega dela
v Ljubljani
Jože Baloh

SODIŠČE ZDRUŽENEGA DELA V LJUBLJANI

Tabela I.

STATISTIČNI PODATKI O DELU

Za čas	Od 1. 7. do 31. 12. 1975	Od 1. 1. do 31. 12. 1976	Od 1. 1. do 31. 12. 1977	Od 1. 1. do 31. 12. 1978
Nerešene zadeve v začetku dobe	—	234	331	445
Pripad novih zadev	393	738	1077	1353
Vseh zadev v delu PREDLAGATELJ:	393	972	1408	1798
a) delavec	355	573	851	1039
b) pravna oseba	37	160	215	279
c) DPS	1	5	9	35
č) sindikat	—	—	1	—
d) družbenopolitična skupnost	—	—	1	—
Izdani začasni ukrepi	20	8	12	14
Predlogi ustavnemu sodišču	3	5	4	3
Rešene zadeve (skupaj)	159	641	963	1040
Nerešene zadeve na koncu dobe	234	331	445	758

SODIŠČE ZDRUŽENEGA DELA V LJUBLJANI

Tabela II.

PODATKI O ŠTEVILU SPORNIH ZADEV PO OBČINAH

Občina	1975		1976		1977		1978	
	pripad.	rešeno	pripad.	rešeno	pripad.	rešeno	pripad.	rešeno
Domžale	14	9	10	7	27	24	59	36
Grosuplje	3	—	9	10	30	25	25	14
Hrastnik	3	1	4	5	12	10	10	5
Kamnik	11	2	25	29	27	20	52	36
Kočevje	15	5	18	20	27	25	38	31
Litija	8	2	2	8	9	2	12	8
Lj.-Bežigrad	53	16	95	98	110	100	154	102
Lj.-Center	119	44	292	223	416	378	394	355
Lj.-Moste-Polje	36	14	89	74	122	119	175	126
Lj.-Šiška	70	36	112	93	174	141	217	184
Lj.-Vič-Rudnik	21	8	39	31	55	58	124	78
Logatec	3	3	5	1	4	7	15	10
Ribnica	2	1	4	4	11	7	10	9
Trbovlje	15	6	18	23	23	17	33	22
Vrhnika	8	4	10	7	15	18	17	10
Zagorje	8	5	4	5	12	9	15	11
(ostale občine)	2	2	—	—	3	3	3	3
SKUPAJ:	393	159	738	641	1077	963	1353	1040

stališče

Izvršni svet skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik je poročilo sprejel in podpira prizadevanja sodišča združenega dela v Ljubljani s tem, da se je treba zavzemati za medfazno obveščanje o nastali problematiki, da se v bodoče delavci v OZD bolj poslužujejo zakonodaje, da se pri reševanju določenih zadev in problemov vključujejo tudi družbenopolitične organizacije, da se temeljna sodišča v bodoče bolj povezujejo s poravnalnimi sveti v krajevnih skupnostih ter da se občinam sproti posredujejo spiski odprtih zadev.

Izvršni svet daje poročilo delegatom občinske skupščine v obravnavo in sprejem.

IZVRŠNI SVET